

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia 22 sierpnia 2022 roku

**w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Ptasi Raj”**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 3 lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Ptasi Raj”, zwanego dalej „rezerwatem”.

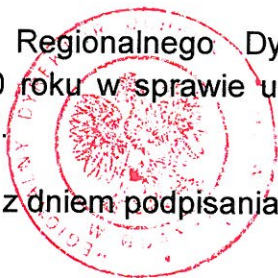
§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Traci moc zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 21 lipca 2020 roku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Ptasi Raj”.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Radosław Iwiński

**Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 22 sierpnia 2022 roku**

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Drapieżnictwo ograniczające możliwości gniazdowania ptaków z rzędu siewkowych na Mierzei Messyńskiej	1) Wyszukiwanie gniazd siewczek i ich zabezpieczenie poprzez montaż koszy z siatki; 2) montaż fotopułapek.
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
2.	Płoszenie ptaków z rzędu siewkowych przez turystów i porzucanie lęgów przez ptaki	1) Montaż tablic informacyjnych i taśm ostrzegawczych; 2) strzeżenie gniazd ptaków; 3) montaż płotu ograniczającego nielegalną penetrację Mierzei Messyńskiej w celu ochrony ptaków i gniazd.
3.	Penetracja rezerwatu przez turystów i niszczenie istniejącej infrastruktury	1) Oznakowanie szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego i rowerowego ¹⁾ ; 2) przebudowa infrastruktury udostępniającej – zwiększenie dostępności wieży obserwacyjnej przy jeziorze Ptasi Raj; 3) utrzymanie we właściwym stanie technicznym istniejących wież i infrastruktury towarzyszącej; 4) utrzymanie linii widokowej przy wieży obserwacyjnej przy jeziorze Karaś; 5) utrzymanie drożności szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego i rowerowego; 6) utrzymanie i montaż tablic edukacyjnych i urzędowych; 7) sprzątnięcie odpadów;

¹⁾ Na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego w rezerwacie przyrody „Ptasi Raj”.

4.	Intensywne procesy brzegowe prowadzące do zmniejszenia powierzchni wydm białych, możliwość przzerwania brzegu jeziora Ptasi Raj	Umocnienie betonowej opaski na Mierzei Messyńskiej poprzez refulację
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
5.	Nie stwierdzono	Nie wskazuje się
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
6.	Nie stwierdzono	Nie wskazuje się

**Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia ...22...sierpnia... 2022 roku**

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	1) Wyszukiwanie gniazd ptaków i ich zabezpieczenie, 2) montaż fotopułapek.	1) Montaż koszy z siatki dla sieweczek, których dolny rząd będzie miał oczka o wym. ok. 50x100 mm. Wysokość nad poziomem gruntu 50-100 cm, średnica kosza u podstawy wynosić będzie 125-150 cm; 2) fotopułapka w miejscu optymalnym do obserwacji drapieżników.	Obszar Mierzei Messyńskiej, dz. 171/4, obr. 0139 Górki Wschodnie
2.	Przeciwdziałanie płoszeniu ptaków, w tym sieweczek obrożnych poprzez: 1) montaż tablic informacyjnych,	1) montaż tablic w sąsiedztwie miejsc lęgowych ptaków - według potrzeb;	1) Obszar Mierzei Messyńskiej, dz. ewid. 171/4, obr. 0139 Górki Wschodnie oraz przy granicy Mierzei i grobli kamiennej (dz. ewid. 138/1 lub 171/3 obr. 0139 Górki Wschodnie);
	2) montaż taśm ostrzegawczych,	2) taśmy zamontowane w obrębie Mierzei Messyńskiej celem dodatkowego oznaczenia miejsc niedostępnych dla turystów. Corocznie po odbyciu lęgów przez ptaki taśmy będą demontowane (najpóźniej do dnia 15 września).	2) ÷ 3) Obszar Mierzei Messyńskiej, dz. ewid. 171/4, obr. 0139 Górki Wschodnie.

	3) strzeżenie rejonu gniazdowania ptaków siewkowych,	3) strzeżenie w sezonie lęgowym od maja do sierpnia – głównie w weekendy, notowanie liczby naruszeń zakazów w rezerwacie. W przypadku nasilonego ruchu w okresie wakacyjnym wykonywanie częstszych patroli, szczególnie od strony kamiennej grobli i strony wschodniej Mierzei;	
	4) montaż płotu drewnianego w celu ochrony ptaków i ich gniazd. Zapewnienie odpowiednich warunków do odbycia lęgów, ochrona przed niepokojeniem i rozdeptaniem gniazd przez odwiedzających rezerwat.	4) płot drewniany o wys. 1 m; zbudowany w sposób umożliwiający przejazd służb nadzorujących – pozostawienie przejazdu na dł. 5-7 m, długość – do 100 m. Corocznie po odbyciu lęgów przez ptaki płot będzie demontowany (najpóźniej do dnia 15 września).	4) Obszar Mierzei Messyńskiej, dz. ewid. 171/4, obr. 0139 Górki Wschodnie, na granicy rezerwatu od strony wschodniej.
3.	Przeciwdziałanie penetracji rezerwatu i utrzymanie infrastruktury:		1) ÷4)
	1) przebudowa infrastruktury udostępniającej;	1) a) przebudowa pomostu przy jeziorze Ptasi Raj w celu likwidacji przewyższeń i ułatwienia dostępu osób odwiedzających rezerwat; b) wykonanie nowego podestu i ławostolu przy wieży obserwacyjnej przy jeziorze Ptasi Raj; c) wykonanie wąskiego pomostu (ok. 1 m) o dł. ok. 120 m prowadzącego od wieży obserwacyjnej przy jeziorze Ptasi Raj wzdłuż południowego brzegu jeziora Ptasi Raj do równoległej drogi leśnej w wydz. 171 r; Zakres prac do wykonania (projekt techniczny) przedstawić pisemnie RDOŚ w Gdańsku i po uzyskaniu pisemnej akceptacji prace wykonać poza okresem lęgowym ptaków tj. po 15 sierpnia i do 15 marca następnego roku;	Pododdziały 171 r i 171 s – leśnictwo Sobieszewo, Nadleśnictwo Gdańsk.
	2) utrzymanie infrastruktury w należytym stanie;	2) przeprowadzanie bieżących napraw elementów infrastruktury. Prace wykonywać poza sezonem lęgowym ptaków. Dopuszcza się wykonanie bieżącej konserwacji (drobne naprawy) w okresie lęgowym, w zakresie nie powodującym	

		<p>łoszenia ptaków. Podczas prowadzenia prac infrastrukturę należy odpowiednio oznaczyć i zabezpieczyć przed wchodzeniem osób postronnych;</p>	
	3) utrzymanie linii widokowej przy wieży obserwacyjnej przy jeziorze Karaś;	3) przycięcie gałęzi drzew rosnących bezpośrednio przy wieży obserwacyjnej przy jeziorze Karaś w celu uwidocznienia osi widokowej. Prace wykonać według potrzeb – po okresie lęgowym ptaków. Zakres prac uzgodnić z RDOŚ w Gdańsku i Nadleśnictwem Gdańsk;	
	4) utrzymanie drożności udostępnionych szlaków;	4) przycięcie gałęzi znajdujących się w świetle udostępnionych szlaków;	
4.	Wymiana, montaż i utrzymanie tablic urzędowych, edukacyjnych, kierunkowych	<p>1) Wymiana, montaż nowych tablic urzędowych;</p> <p>2) wymiana, montaż, utrzymanie tablic edukacyjnych i kierunkowych po uzyskaniu pisemnej zgody RDOŚ dot. ich treści merytorycznej.</p>	<p>1) Granica rezerwatu przyrody;</p> <p>2) na przebiegu szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego oraz na wieżach obserwacyjnych</p>
5.	Sprzątanie odpadów	Według potrzeb	Obszar rezerwatu
6.	Stabilizacja opaski na Mierzei Messyńskiej poprzez zasilenie piaskiem m.in. z toru podejściowego Portu w Gdańsku	<p>Zasypanie odsłoniętych odcinków opaski na odcinku ok. 1300 m i odtworzenie plaży o szerokości ok. 30 m oraz części wydmy (do szer. 5 m, do wys. 3,5 m) w miejscach przerwanego wału. Prace wykonać na odcinku ok. 1300 m, materiał pozyskać m.in. z toru podejściowego Portu w Gdańsku. Do zabezpieczenia opaski i wyrównania nadkładu piasku dopuszcza się wykorzystanie spychaczy. Dopuszcza się transport rur i maszyn plażą od strony Sobieszewa. Materiał piaszczysty transportować od strony wody bez zajęcia lądu. Rury do refulacji należy ułożyć przy opasce betonowej. Prace refulacyjne prowadzić w terminie od 1.09.2022 r. do 28.02.2023 r. pod nadzorem ornitologicznym oraz po sprawdzeniu pod kątem występowania zmierzaka plażowego. W przypadku jego stwierdzenia prowadzić prac w terminie, w którym prace nie stanowią zagrożenia dla tego gatunku tj. od października do końca lutego.</p>	Obszar Mierzei Messyńskiej, dz. ewid. 171/4, obr. 0139 Górki Wschodnie (kilometr brzegu 57,7-59)

		<p>W celu utrwalenia efektu refulacji dopuszcza się nasadzenie piaskownicy zwyczajnej <i>Ammophila arenaria</i> na fragmencie odtwarzanego wału wydymowego pasem szerokości do ok. 1,5 m na odcinku ok. 1300 m. Materiał pobrać ze stanowisk naturalnych na Wyspie Sobieszewskiej.</p> <p><u>Przed rozpoczęciem prac, przedstawić RDOŚ w Gdańsku do uzgodnienia szczegółowy zakres prac wynikających z dokumentacji projektowej.</u></p>	
--	--	--	--

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Ptasi Raj” zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 919) zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Ptasi Raj” został powołany na mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 05 listopada 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 100, poz. 535).

Celem ochrony w rezerwacie jest *zachowanie „ze względów naukowych i dydaktycznych obszaru bagien wraz z dwoma zarastającymi trzciną jeziorami na żuławach wiślanych, stanowiącego naturalną ostoję ptactwa wodnego i błotnego oraz miejsce wypoczynku ptaków przelotnych”.*

Działania ochronne planowane w rezerwacie mają na celu powstrzymanie antropopresji, nieukierunkowanego ruchu turystycznego w obrębie Mierzei Messyńskiej i ochronę lęgowych ptaków z rzędu siewkowe, w szczególności gniazdującej w rezerwacie sieweczki obrożnej. Jest to gatunek rzadki przy Ujściu Wisły, podlegający ochronie ścisłej i wymagający ochrony czynnej. W Polsce występuje około 350-400 par. Największym zagrożeniem dla ptaków gniazdujących na otwartych powierzchniach są nie tylko turyści przepłaszający i zdeptujący gniazda, ale i drapieżniki które mogą atakować nietotne młode i dorosłe osobniki, a także wyjadać jaja lub pisklęta. W związku z dużym ryzykiem możliwości rozdeptania gniazd sieweczek przez ludzi, a także ich niepokojeniem w okresie lęgowym - na granicy rezerwatu od strony wschodniej zostanie postawiony płot drewniany uniemożliwiający wejście na Mierzeję Messyńską. Corocznie do dnia 15 września płot będzie demontowany.

W ramach działań ochronnych Urząd Miejski w Gdańsku zaplanował przebudowę infrastruktury turystycznej w celu likwidacji barier architektonicznych (przewyższenia) i połączenie pomostu z wieżą obserwacyjną przy jeziorze Ptasi Raj, a także budowę podestu drewnianego w miejscu szczególnie penetrowanym przez turystów i tworzącego obecnie nieporośnięty roślinnością wydeptany teren. Przebudowanie w ten sposób infrastruktury stanie się jednocześnie jej dopełnieniem, co wzmocni rolę edukacyjną obiektu. Pozostałe prace będą polegały na późniejszym jej utrzymaniu poprzez odpowiednią konserwację i wymianę zużytych elementów. W ramach działań ochronnych, jako uzupełnienie infrastruktury, zaplanowano wymianę i montaż tablic edukacyjnych.

Jako działanie zapobiegające utracie siedlisk przyrodniczych chronionych w rezerwacie, w tym jeziora Ptasi Raj Urząd Morski w Gdyni zaplanował stabilizację Mierzei Messyńskiej przy użyciu piasku pochodzącego z toru podejściowego do Portu Północnego. Zabieg taki powtarzany jest co kilka lat, co pozwala na zabezpieczenie wału wydmowego przed przerwaniem i ochronę siedlisk przyrodniczych, w tym jeziora Ptasi Raj, a także zmniejszenie

intensywności procesów brzegowych. Dnia 22 lutego 2022 r. Urząd Morski złożył wniosek do RDOŚ o ujęcie w zadaniach ochronnych działania polegającego na nasadzeniu piaskownicy zwyczajnej na regulowanym odcinku. W ten sposób, według Wnioskodawcy, zostanie wzmocniony w sposób naturalny uzyskany efekt zasilania refułem poprzez dodatkowe utrzymanie materiału piaszczystego. Poza tym wg GUM „odtworzona plaża stanowić będzie siedlisko dla chronionych w rezerwacie gatunków tj. sieweczka obroźna *Charadrius hiaticula* czy zmieraczek plażowy *Talitrus saltator*”.

Podjęcie kompleksowych działań ochronnych, które zostały zaplanowane w niniejszym zarządzeniu pozwoli na skuteczniejszą ochronę obszaru rezerwatu wraz z jego ornitofauną.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących ochrony czynnej gatunków roślin lub grzybów.

W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

Niniejsze zarządzenie zostało wydane w oparciu o wniosek Urzędu Morskiego w Gdynia z dnia 22 lutego 2022 r.

Informacja o projekcie zadań ochronnych została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnianym poprzez Ekoportal (www.wykaz.ekoportal.pl) - nr karty 287/2022.

Przygotowała: Marta Kuczyńska – starszy specjalista

STARSZY SPECJALISTA

Marta Kuczyńska
Marta Kuczyńska.
22.08.2022r.

GLÓWNY SPECJALISTA

Dorota Siemion
Dorota Siemion
22.08.22

p.o. Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gdańsku
Regionalny Konserwator Przyrody

Marck Ziółkowski
Marck Ziółkowski

22.08.2022

RADCA PRAWNY

Piotr Talaga
Piotr Talaga
KO-805

